

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
УРУССИНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ЮТАЗИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.16в, с. Старые
Уруссу, 423960

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРЫССУ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 16в йорт, Иске
Урыссу авылы, 423960

Тел.:(85593) 4-42-31, факс:4-42-10, e-mail: Uruss.Utz@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 11

КАРАР

31 октябрь 2017 ел

Урыссу авыл жирлеге зиратларын карап
тоту кагыйдәләрен раслау турында

1996 елның 12 гыйнварындагы «Жирләү һәм жирләү эше турында» 8-ФЗ санлы
һәм 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның
гомуми принциплары турында» 131-ФЗ санлы федераль законнарга, 2005 елның 12
декабрендәге «Татарстан Республикасында яңа төзелгән жирлекләрдә жирле
әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү тәртибе турында» 124-ТРЗ санлы Татарстан
Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районның
«Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан
Республикасы Ютазы муниципаль района Урыссу авыл жирлеге Советы **карап итте:**

1. Урыссу авыл жирлеге зиратларын карап тоту кагыйдәләрен расларга.
- 2.Әлеге каарны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районның
«Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында каралган тәртиптә
бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).
- 3.Әлеге каарның үтәлешен үз контролемдә тотам.

Урыссу авыл жирлеге башлыгы

Р.С. Мөхәмәтҗанова

2017 елның 31 октябрендәгі
Урыссы авыл жирлеге
Башкарма комитетының
11 санлы каарына күшымта

УРЫССУ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ЗИРАТЛАРЫН КАРАП ТОТУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Зират-кремациядән соң мәетләрне жирләу өчен урыннарны (территорияләрне) үз өченә алган шәһәр төзелеше комплексы яки объект.

Гамәлдәге санитар нормалар нигезендә, үлгән кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) күмү бары тик зиратларда гына рәхсәт ителә.

1.2. Урыссы авыл жирлеге зиратлары һәм зиратлар биләгән жир кишәрлекләре Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районнының "Урыссы авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге милкендә.

1.3. Зиратлар көн саен: майдан сентябрьгә кадәр - 8 сәгатьтән 18 сәгатькә кадәр, октябрьдән апрельгә кадәр - 8 сәгатьтән 16 сәгатькә кадәр ачык.

Үлгән (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (мәетләрен, жәсәдләрен) жирләу (алга таба - үлгән кешеләрне күмү) көн саен 10 сәгатьтән 16 сәгатькә кадәр башкарыла.

1.4. Зиратларның территорияләре юллар белән участокларга бүленә. Юлларда участок номерлары күрсәткечләре билгеләнә. Зиратка төп керү урынында аның Урыссы авыл жирлеге башлыгы тарафыннан расланган схематик планы, административ биналар, участоклар, юллар, мактаулы участоклар, гомуми кулланылыштагы урыннар һәм башка ритуаль хужалык объектлары билгеләнә.

1.5. Ирекле территориясе күпләп күмелгән зиратлар ачык дип атала.

1.6. Зиратның статусы Урыссы авыл жирлеге Башкарма комитетының хокукий акты белән билгеләнә.

1.7. Мәетне күмү өчен жир участогы билгеләнгән нормалар буенча бирелә (Кагыйдәләргә 1 нче күшымта). Бирелгән жир участогы чикләрендә күмелгәннән соң, каберләү корылмалары расланган күләмнәр һәм характеристикалар нигезендә һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә билгеләнә ала.

2. МӘРХҮМНӘРНЕ КҮМҮ ҺӘМ КАБЕРЛӘҮ КОРЫЛМАЛАРЫН УРНАШТЫРУ ТӘРТИБЕ

2.1. Мәрхүмне зиратта күмү үлгән кешенең үлеме турындагы дәүләт таныклыгын күрсәткәндә башкарыла.

2.2. Зиратларны күмүгә рәхсәт Урыссы авыл жирлеге башкарма комитеты аша рәсмиләштерелә, кагыйдә буларак, жирләнгәнчегә кадәр бер тәүлек кала, дин һәм милли гореф-гадәтләрне исәпкә алып, жирләнә.

2.3. Зиратларны күмүгә жир кишәрлекләре бүлеп бирү күмүгә рәхсәт алган вакытта рәсмиләштерелә.

2.4. Ачык зиратларда яки гамәлдәге зиратларның өстәмә бүлеп бирелгән кишәрлекләрендә жирләү, кагыйдә буларак, әзерләнгән каберләр саны буенча эзлекле тәртиптә башкарыла.

2.5. Барлық зиратларда да мәетне күмү элекке күмелгән мизгелдән 20 ел үткәннән соң рәхсәт ителә һәм каберләре теркәлгән гражданнарның (оешмаларның) язмача гаризасын биргәндә башкарыла.

2.6. Туганлық участогының буш урынында күмелу Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бу участоктагы каберлекләр теркәлгән гражданнарның (оешмаларның) язмача гаризасы буенча рөхсәт ителә.

Туганлық участокларында урналарны жирләү Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан рөхсәт ителә һәм, элек күмелу вакытына карамастан, гражданнар (оешмалар) гаризасы буенча башкарыла.

2.7. Билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип табылган каберлекләр гомуми нигезләрдә башкарыла.

2.8. Архив документлары булмаган туганнар каберлекләренә яисә мондый каберлекләрдә буш урыннарга якын туганнарының язма гаризалары (туганлық дәрәҗәсе һәм милеккә хокук - һәйкәлләр, киртәләр һ.б. кабер корылмалары - тиешле документлар белән, ә алар булмаганда - суд каары белән) Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты рөхсәте белән туганнарының язма гаризалары нигезендә башкарыла.

2.9. Зиарат хезмәткәрләре күмгән вакытта кабер калкулыгында үлгән кешенең фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, үлү датасын һәм теркәү номерын күрсәтеп билге куела.

2.10. Зиаратның һәр каберлеге зиаратның 1 нче номерлы китабында жирләү урыны һәм каберлеге өчен бирелгән номерларны һәм күләмнәрен күрсәтеп теркәлә (Кагыйдәләргә № 2 күшымта). Каберлекләрне теркәүнен 1 нче номерлы китабы Урыссу авыл жирлеге Башкарма комитетында мәңгеле саклана.

Күмүне гамәлгә ашыручи гражданнарга (оешмаларга) билгеләнгән үрнәктәге таныклык бирелә (Кагыйдәләргә 3 нче күшымта).

Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан һәр аерым очракта башка гражданинның каберен янадан рәсмиләштерү карала.

2.11. Урыссу авыл жирлеге зиаратларында кабер салу эшләре Башкарма комитеты каары буенча, эшләр башланыр алдыннан һәм алар тәмамлангеннан соң зиаратны караучы тарафыннан урнаштыру эшләрен башкаруның технологиясен мәжбүри рәвештә тикшереп тору буенча башкарыла. Кабер салу корылмаларын урнаштыру буенча эшләрне башкару технологиясен контролльдә тоту тәртибе зиаратны караучы тарафыннан билгеләнә.

Әгәр дә жайламманың технологиясен үтәмәү кабер өстендейе корылмаларга, инженерлык чөлтәрләренә, аллея, юлларга, яшел үсентеләргә яки тышкы төзекләндерүнен башка объектларына зыян китеругә (бозуга, юк итүгә) китерсә, эшләрнен заказчысы зиарат караучысы билгеләгән тәртиптә төзелгән дефект акты нигезендә китерелгән зыянны тулы күләмдә капларга тиеш.

2.12. Өзәрләнә торган һәм куела торган кабер өемнәре башка күмелгән урыннарга керүгә һәм зиаратны төзекләндерү һәм яшелләндерү буенча эшләр башкаруга комачауламаска тиеш.

2.13. Кабер өемнәре бирелгән жир участогы чикләрендә билгеләнә.

2.14. Гражданнар (оешмалар) тарафыннан билгеләнгән кабер корылмалары аларның милке булып тора.

2.15. Каберлекләр, стелалар, мемориаль такталар, башка истәлекле билгеләр һәм кабер өемнәре кую тыела.

2.16. Яна яки кабер есте корылмаларына, чыннан да, үлгән кешеләр турында мәгълүматларны чагылдырмый торган биографик мәгълүматлар язылган язулар килү тыела.

2.17. Зиаратны караучы рөхсәтеннән башка таләпләргә түры килми торган каберләү корылмаларын урнаштырган гражданнар, әлеге кисәту алғаннан соң, 20 көн эчендә аларны суту турында язмача кисәтелә, шуннан соң Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты төзегән комиссия тарафыннан аларны демонтажлау турында Карар кабул ителә.

2.18. Күелгән таләпләргә туры килми торған кабер өстендәге корылмаларны сұту, аларны билгеләнгән затлардан баш тартқанда яисә читләштергәндә, рөхсәт ителгән житешсезлекләрне бетерүдән баш тартқан очракта, Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

2.19. Кабер өстендәге корылмаларны сүткәннән соң зиратны караучы аларны урнаштырган кешеләргә, зират территориясеннән аларның компонентларын алып чыгу кирәклеге турында язмача хәбәр итә.

Бер ел дәвамында демонтажланган кабер өлеме корылмалары билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип таныла һәм икенчел әшкәртү өчен маҳсуслаштырылған предприятиеләргә тапшырыла яки утильләштерелә.

2.20. Элек билгеләнгән кабер өстендәге корылмаларны саклауга кабул итү яклар килемшүе белән билгеләнә торған аларның бәясен яңадан бәяләгәннән соң башкарыла.

3. ЗИРАТНЫ КАРАУЧЫ ВАЗЫЙФАСЫ

3.1. Зиратны караучы зиратны тиешле тәртиптә тотарга һәм тәэммин итәргә бурычлы:

- каберләрне вакытында әзерләү, үлгәннәрне күмү, теркәү билгеләрен исәп-заказ нигезендә имзалау;
- жәмәгать бәдрәфләре эше, аллеялар, автомобиль юллары һәм гомуми кулланылыштагы башка хужалық участоклары эше;
- Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланған Кагыйдәләр буенча каберне карау өчен вакытлыча инвентарь (көрәк, чиләк, лейка, тырма һ. б.) бирү;;
- күмү өчен жир кишәрлегенә бүлеп бирелгән нормаларны һәм каберләрне әзерләү кагыйдәләрен үтәү;;
- дәүләт саклавында булған хәрби каберләрне һәм каберләрне тиешле тәртиптә тоту;
- янғын куркынычсызлығы кагыйдәләрен үтәү;
- күренеп торған урында югарыдагы оешмаларның чын кагыйдәләрен, адресларын һәм телефоннарын әлү.

4. КАБЕРЛӘРНЕ, КАБЕР КОРЫЛМАЛАРЫН КАРАП ТОТУ

4.1. Күмелгән гражданнар (оешмалар) корылмаларны һәм яшел үсентеләрне (рәсмиләштерелгән кабер холмы, һәйкәл, цоколь, чәәк түтәлләре, күмелгән урыннар турында кирәклө белешмәләр) үз көчләре белән тотарга тиеш.

4.2. Жирләүләр, шулай ук жирләнүләрне тиешенчә карау турында мәгълүматлар булмаганда, алар хужасыз дип таныла.

Зиратны караучы хужасыз дип тану өчен бурычлы:

Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты вәкилләрен жирләү һәм каберләү корылмаларының хужасызлығы турында акт төзу өчен чакыртыра;

кабер өстенә Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан зиратларны жирләүне тәртипкә китерү һәм мәрәжәгать итү кирәклеге турында кисәтү белән табличка куярга;

жирсез жирләнүнен яки кабер өстендәге корылманың тарихи-мәдәни қыйммәте билгеләнгән очракта, аның сакланышын, тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне саклау һәм алардан файдалану турындағы законнар нигезендә, тәэммин итәргә кирәк;

кызықсынган затлар булмаса, бер елдан артық жирләнүнен тарихи-мәдәни қыйммәтләрен һәм материалларны Урыссу авыл жирлеге башкарма комитетына, милекне хужасыз дип тану турында судка гариза бирү өчен, тапшырырга;

суд карары законлы көченә көргәннән соң хужасыз кабер корылмалары сүтелергә тиеш, ә жир участогы гомуми нигезләрдә кулланыла.

4.3. Кабердә ниндидер кабер өсте корылмалары (һәйкәлләр, цоколлар, койма, трафарет һ.б.) юк икән, ә каберсез калган очракта, Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты вәкиле комиссиясе кабернең торышы турында акт төзи.

Кабер өстенә Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан зиратларны жирләүне тәртипкә китерү һәм мәрәҗәгать иту кирәклеге турында кисәтү белән табличка күярга;

Ел үткәннән соң, каберне тәртипкә китермәгән очракта, Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты комиссиясе әлеге кагыйдәләргә туры китереп, әлеге урынны гомуми нигезләрдә күмү өчен куллану мөмкинлеге турында Карап кабул итә.

5. МАКТАУЛЫ КҮМЕЛҮЛӘР

5.1. Мактаулы күмелүләр дәүләт һәм жәмгыять алдында зур казанышлары һәм аерым казанышлары булган вафат (һәлак булган) гражданнарның истәлеген мәңгеләштерү өчен бердәм мемориаль комплекслар булдыру максатларында билгеләнгән.

Мактаулы күмелүләргә жир кишәрлекләре бүлеп бирелә торган урынның күләме тубәндәгечә:

- бер күмү өчен-1,5 м x 2,0 м;
- аннан соң туганнар күмелгән очракта-2,0 м x 3М.

5.2. "Жирләү һәм жирләү эше турында" РФ Федераль законы нигезендә үлгән кешенең мәетенә карата лаеклы мөнәсәбәт буенча гамәлләр хәл иту вәкаләтләре бирелгән вафат булган яисә башка затларны бу хакта үз теләге белән белдергәндә, мактаулы участокта күмүгә хокук үлгәннәрнең тубәндәгө категорияләренә бирелә:

Советлар Союзы Герое, Россия Федерациясе Герое, Социалистик Хезмәт Герое исеменә лаек булган;

Ленин ордены, Изге апостол Андрей Первозванный ордены, I, II, III һәм IV дәрәҗә "Ватан алдындагы хезмәтләре өчен" орденнары, 1, 2 һәм 3 дәрәҗә Дан орденнары, 1, 2 һәм 3 дәрәҗә Хезмәт Даны орденнары, 1, 2 һәм 3 дәрәҗә "Кораллы Көчләрдә Ватанга хезмәт иткән өчен" орденнары, 1, 2 һәм 3 дәрәҗә "Ватан алдындагы казанышлар өчен" орденнары белән бүләкләнгән;

Ленин премиясе, СССР Дәүләт премиясе, Россия Федерациясе (РСФСР)Дәүләт премиясе лауреатларына;

Олимпия уеннары чемпионнары.

5.3. Мактаулы участокта жирләү хокуку Урыссу авыл жирлеге Башкарма комитетының хокукий акты нигезендә, кызықсынган гражданнар, ижтимагый оешмалар һәм юридик затлар үтенечнамәсе буенча тубәндәгө гражданнарга бирелә::

Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка хөкүмәт бүләкләре белән бүләкләнгән;

Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Ютазы муниципаль районы, Урыссу авыл жирлеге һәм жәмгыять алдындагы казанышлары һәм мактаулы исемнәре булган.

5.4. Базан шәһәре, Академическая ур., 2 йорт; (843) 276-91-29) З кыск ача ТР Президенты Рәстәм Миннеханов "Бердәм Россия" партиясе рәисе Дмитрий Медведевның тәбәк ижтимагый кабул иту бүлмәсендә гражданнарны кабул итте.

Мактаулы участокта жирләнгән һәм әлеге Кагыйдәләрнең 5.2 пунктында күрсәтелгән категорияләргә кермәгән башка туганнарына, алар янәшәсендә мактаулы базада күмелү хокуку Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча, башкаручыларның мәрәҗәгатьләре нигезендә һәм туганнары (ирләре) булмаган очракта бирелә.

5.5. Әлеге Кагыйдәләрнең 5.2 пунктында күрсәтелгән затлар арасыннан үлүчеләрне жирләгәндә, теркәлгән никахта үлгән мизгелгә булган затлар арасыннан жир кишәрлеге жирләү иренен (иренен) туганнар күмелү мөмкинлеген исәпкә алып башкарыла.

5.6. Мактаулы участокта күмелү хокукуны ия булмаган затларны жирләгәндә жир кишәрлеге бер күмелү исәбеннән бирелә.

Каберлеккә жир участогы Урыссы авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча, аерым хәлләрдә вафат булган кешенең ихтыяр белдерүе буенча башкаручының язмача мөрәжәгате нигезендә, туганнар каберлеге исәбеннән башкарыла ала:
үлем мизгеленә вафат булган вакытта факттагы никах мөнәсәбәтләрендә озак вакытлар була, ул аларны теркәлгән никахка тиңләштерергә нигез бирә;

кайчан кемдер ялғыз якын туганнарының берсе гомер буе булган аерым привязанность к вафат булган;

бер үк вакытта үлемгә китергән очраклар булганда, кем белән дә булса якын туганнары.

5.7. Алдагы каберлекләр элек мактаулы участокта вафат булган кешеләрнең каберләренә рәхсәт ителми.

5.8. Әлеге Кагыйдәләрнең 5.2 пунктында күрсәтелгән жәмгыять һәм дәүләт алдында зур казанышлары һәм аерым казанышлары булган, мактаулы кишәрлектә жирләүгә заказ рәсмиләштергәндә, гамәлдәге законнар нигезендә жирләнгән документлардан тыш, мәетләрне күмгән вакытта гадәти тәртиптә тапшырыла торган документлардан тыш, мәетләрне дәүләт һәм дәүләт алдында аерым казанышлары һәм аерым казанышлары булган затларның ихтыярын белдерүчеләр өстәмә рәвештә тубәндәге документларны тапшыралар::

Советлар Союзы Герое, Россия Федерациясе Герое, Социалистик Хәзмәт Герое исемнәренә лаек булучылар өчен тиешле дәүләт бүләгенә-китап һәм грамота;

Ленин ордены, Изге апостол Андрей Первозванный ордены, "Ватан алдындағы казанышлары өчен" орденнары, дан, Хәзмәт Даны орденнары, "Кораллы Көчләрдә Ватанга хәзмәт иткән өчен" орденнары белән бүләкләнүчеләр өчен-Россия Федерациясе дәүләт бүләгенә тиешле танықлык яки орден кенәгәс;

Ленин премиясе, СССР Дәүләт премиясе, Россия Федерациясе (РСФСР) Дәүләт премиясе лауреатлары өчен - лауреат дипломы, Россия Федерациясе Хөкүмәте премиясен бирү һәм лауреат исемен бирү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, премия бирү турында Россия Федерациясе Президенты Указы, премия бирү турында Россия Федерациясе Президенты Указы;

Олимпия уеннары чемпионнары өчен-Россия Федерациясе Физик культура һәм спорт буенча Федераль агентлык белешмәсе (йө аның варисы).

Күрсәтелгән документлар нотариаль таныктанган күчермәләр яки оригинал күрсәтеп башка күчермәләр рәвешендә тапшырыла.

Әлеге пунктта күрсәтелгән документлар булмаган очракта, архив оешмаларының белешмәләре кабул ителә.

Мәрхүмнең куренекле казанышлары һәм аерым казанышлары факты билгеле булган очракта, аның мәетен мактаулы участокта күрсәтелгән документлардан башка күмү рәхсәт ителә.

5.9. Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка хөкүмәт бүләкләре белән бүләкләнгән, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Ютазы муниципаль районы һәм жәмгыять - мәрхүмнәрнең ихтыярын белдерүне үтәүче жәмгыять алдында казанышлары һәм аерым казанышлары өчен мактаулы исемнәргә ия булган гражданнарны жирләгәндә:

билгеләнгән үрнәктәге гариза (№4 күшүмтә),

үлгәннәрнең казанышларының һәм казанышларының раслый торган тиешле документлар, Урыссы авыл жирлеге башкарма комитеты карары (рәхсәт), мактаулы участокта жирләү турында.

Жирләү турында карап Йә аерым документ рәвешендә, йә жирләү турындағы гаризада рөхсәт резолюциясе салу юлы белән Рәсмиләштерелергә Мөмкин.

5.10. Жир участогы бүлеп бири өчен, иренен (иренен) мәетен күмүне исәпкә алып, алар арасында никах төзү турында таныклық тапшырырга кирәк.

Жир участогы бүлеп биргәндә, башка туганнарның мәетләрен күмүне исәпкә алып, Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең рөхсәтен тапшырырга кирәк.

5.11. Соңыннан вафат булган икенче иренен (иренен) мәетен күмгәндә, мөрәжәгать итүче базар участогында жирләнгән хатыны (хатыны) белән янәшә өстәмә рәвештә бирелә:

алар арасында язылышу турында таныклық (акт язмасы күчермәсе),
кабат никахның булмавы турында паспорт мәгълүматлары.

Башка мәрхүм туганнарның мәетләрен күмгәндә, элек мактаулы участокта күмелгәннәр белән янәшәдә өстәмә рәвештә тәкъдим ителәләр:

билгеләнгән үрнәктәге гариза (№4 күшымта),

Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе карапы (рөхсәт). Жирләү турында карап Йә аерым документ рәвешендә, йә жирләү турында гаризада рөхсәт резолюциясе салу юлы белән Рәсмиләштерелергә Мөмкин;

туганлық мөнәсәбәтләрен раслаучы документлар;

курсәтегендә урында жирләнергә өстенлекле хокукуы булган затларның булмавын раслаучы документлар.

5.12. Мактаулы участокта туганнар каберлеген исәпкә алып жир кишәрлеге биргәндә һәм дәүләт һәм жәмгыяты алдында зур казанышлары һәм аерым казанышлары булган мәетләрне күмгәндә, Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты, үлгәннән соң жирләнгән булу хокукуы булган зат турындағы белешмәләрне курсәтеп, билгеләнгән тәртиптә күмүне терки.

5.13. Махсус оешмалар тарафыннан жирләнгән урыннарда кабер өемнәре (һәйкәлләр, тумбалар, чәчәклекләр h.b.) әзерләү һәм урнаштыру эшләре башкарыла.

5.14. Кабер өстендәге корылмалар бары тик Урыссу авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән проектлар, шулай ук эскизлар, тасвирамалар, Фоторәсемнәр буенча гына эшләнергә мөмкин.

Зиратның мактаулы участогында урнаштырыла торган кабер корылмалары жирләү статусына туры килергә һәм дәүләт һәм жәмгыяты алдында аеруча зур казанышлары һәм күренекле казанышлары булган күмелгән затлар истәлегенә лаеклы мөнәсәбәт тәэммин итәргә тиеш.

5.15. Махсуслаштырылган хезмәт кабер өсте корылмаларның проектларын (эскизларын) килештерми, житештерелгән каберләү корылмаларын билгеләми һәм аларны урнаштыру өчен түбәндәгә очракларда рөхсәт бирми:

әгәр кабер салу корылмалары жирләү урынының күләменә туры килмәсә;

әгәр кабер салу корылмалары алардан ерак түгел урнашкан кабер корылмаларына мөлкәти зыян китерү куркынычы тудырса;

әгәр кабер өстендәге Корылмалар, инженер чөлтәрләрен (яктырту, су сибү h.b.), асфальт яисә башка аллеяларны, керү юлларын демонтажлау, почетлы участок территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерү буенча өстәмә эшләр башкару зарурилыгы тудыра.

әгәр кабер өстендәге корылмаларны әзерләү технологиясе аларның яшәешенең озынлыгына һәм ышанычлылыгына гарантия бирми икән.

5.16. Зиратларда каберлекләрне урнаштыру махсус хезмәтләр көче белән яисә аның рөхсәте белән башка як оешмалары һәм физик затлар тарафыннан махсус хезмәтләр белгечләре тарафыннан аларны урнаштыру буенча эшләрне башкару технологиясен контролльдә тоту мәжбүри. Эшләрне башкаруны эшләр башланыр алдыннан һәм алар тәмамланганнан соң зиратны караучы тикшереп тора.

Әгәр җайланманың технологиясен үтәмәү алга таба куелган кабер өсте корылмаларына яки алар янында булган башка кабер өстендәге корылмаларга,

инженерлык чөлтәрләренә, аллея һәм юлларны, яшел үсентеләрне каплауга зыян китерсә (бозу, юк итү), эшләрнен заказчысы, махсуслаштырылган хезмәт комиссиясе тарафыннан төзелгән дефект акты нигезендә, китерелгән зыянны тулысынча капларга тиеш.

5.17. Әзерләнә торган һәм куела торган кабер өемнәре башка күмелгән урыннарга керүгә һәм зиратны төзекләндерү һәм яшелләндерү буенча эшләр башкаруга комачауламаска тиеш.

Күмелгән урыннарда киртәләр урнаштыру һәм склеплар төзу тыела.

5.18. Мактаулы участокны ағымдагы карап тоту Урыссу авыл жирлеге зиратларын тотуга жирлек бюджеты акчалары чикләрендә башкарыла. Жирләү урыннарын төзекләндерү буенча өстәмә эшләр башкару зарурлығына китерә торган, дәүләт һәм жәмғият алдында аеруча зур казанышларга ирешкән һәм мактаулы урыннарда күмелгән зиратларны хөрмәтләү белән бәйле аерым чараптар үткәрүгә бәйле рәвештә, өстәмә бюджет акчалары һәм бюджеттан тыш фондлар акчалары бүләп бирелә, шулай ук физик һәм юридик затлар акчасы җәлеп ителә ала.

5.19. Мактаулы участок территориясен югары дәрәжәдә төзекләндерүне тәэммин итү, анда жирләнгән затлар истәлегенә лаеклы мәнәсәбәт тәэммин итү максатыннан, жирлек башкарма комитеты мактаулы участокта тәртип саклау һәм төзекләндерү буенча ағымдагы эшләр башкару өчен җаваплы аерым хезмәткәр билгеләргә хокуклы.

5.20. Күмелгән жир кишәрлекләре күмелгән өчен җаваплы гражданнар яки юридик затлар (каберлекләр хужалары) каберне дайми карап тора алмаса, алар каберне махсус хезмәт белән карау буенча хезмәт күрсәтүгә килешү төзи алалар.

5.21. Билгеләнгән кабер корылмаларының сакланышын тәэммин итү максатларында каберлекләр хужалары яки кабер өстендейге корылмаларның хужалары аларны иминләштерә ала.

6. ЗИРАТЛАРГА БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ, ГРАЖДАННАРНЫҢ ХОКУКЛАРЫ һәМ БУРЫЧЛАРЫ

6.1. Зиратка килүчеләр җәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

6.2. Зират территориясендә тубәндәгеләрне эшләү тыела:

һәйкәлләр, башка кабер корылмалары, мемориаль такталар, зиратны караучы рәхсәтеннән башка урнаштыру, яңадан рәсмиләштерү һәм төшерү;
каберлекләрне, мемориаль такталарны, зират җиһазларын бозарга, территорияне чүпләргә;

яшел үсемлекләрне жимерергә, чәчәкләрне өзәргә;
эт белән керү, йорт хайваннарын көтү, кошлар тоту;
учаклар ягу, грунт өчен, ком яки балчык алу нияте белән чокырлар казу, агач кисү;
спиртлы эчәмлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә булырга;
зират ябылганнын соң аның территориясендә булу;

төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдыру;
зиратны караучы рәхсәтеннән башка каберләрне төзекләндерү буенча нинди дә булса эшләр башкару;

чит милекне үзләштерү, аны күчерү һәм башка үзидарә гамәлләре;
зират территориясенә чит транспорт һәм башка хәрәкәт чарапларын карап торучы рәхсәтеннән башка бару;

Искәрмә. Инвалидлар һәм өлкәннәр зиратларны караучы белән килешенеп, зиратлар территориясе буенча йөрү өчен җиңел транспорттан файдалана алалар.

аның балалары һәм хатыны ризалыгыннан башка, вафат булган зат сурәтләнгән рәсем сәнгате өсәрләрен таратырга.

6.3. Зиратлар территориясендә чәчәкләр, ритуаль билгеләнештәге әйберләр һәм каберлекләрне төзекләндөрү материаллары белән сәүдә итү бары тик жирлек башкарма комитеты рөхсәте белән генә башкарыла ала.

6.4. Килеп туган мәлкәт һәм башка бәхәсләр авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан компетенция чикләрендә яисә суд тәртибендә хәл ителә.

6.5. Әлеге кагыйдәләр Урыссы авыл жирлеге Башкарма комитетының мәгълүмат стендларында танышу өчен эленә.

Урыссы авыл жирлеге
зиратларын карап тоту қагыйдәләренә
1 күшымта

КҮМУ ӨЧЕН БИРЕЛГӘН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕ КҮЛӘМЕ

	ярым ябылулы зиратларда	гамәлдә булган зиратларда
жәсөднө күму өчен	1,0 x 2,0 м. элек күмелгән якын туганы яисә ире яисә хатыны кабере янында буш жир киширлелеге булганда	1,5 x 2,0 м. алга таба туганнарча жирләнгән очракта 3,0 x 2,0 м. артык түгел
кремациядән соң көл салынган урнаны күму урыны	0,8 x 1,1 м.	0,8 x 1,1 м.
ограда размерлары	оградалар куелмый	

Урыссы авыл жирлөгө
зиратларын карап тоту кагыйдәләренә
2 күшымта

Титул бите

жирле үзидарәнен вәкаләтле органы исеме

жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә

КАБЕРЛЕКЛӘРНЕ ТЕРКӨҮ N ____
КИТАБЫ

(торак пункт исеме)

(зират исеме)

Башланган "___" ____ 20__ ел
Беткән "___" ____ 20__ ел

Каберлекләрне теркәү кенәгәсенен титул бите формасы

(китап бите)

Күмелгән урынны рәсмиләштерү	Ф. И.А. умершегө	Үлүченен яше	Үлгән көн	Күмгән көн	ЗАГС тарафыннан бирелгән үлү турындагы туныклык саневы һәм көнө	Кайсы ЗАГС тарафыннан бирелгән	Каберказучының фамилиясе	Участок, сектор саны Күму урыны номеры	Күмү урыны өчен жаваплы кешенен адресы һәм номеры
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Күму теркәлу китабының таблицасы формасы

Ютазы муниципаль районы
Урыссы авыл жирлегенең
зиратларын карап тоту кагыйдәләренә
З күшымта

<p>_____ гражданинга, ул каберлек хужасы булып тору турында бирелгән</p> <p>Үлгән _____</p> <p>_____ каберлеге</p> <p>зират, участок N _____, рәт _____ Кабер өсте язмалары _____</p> <p>Инвентарь саны _____ Куелган" ____ " _____ г.</p> <p>М.П. Зират караучы _____ </p>	<p>Кабергә кабаттан күмү оештырылган _____</p> <p>_____</p> <p>Улгән кеше " ____ " _____ г. _____ (Ф.И.А.)</p> <p>Һәм китапта _____ сан астына рәсмиләштерелгән _____ " ____ " _____ г.</p> <p>М.У. Зират караучы _____ </p>
--	---

Урыссы авыл жирлегенең
зиратларын карап тоту кагыйдәләренә
4 күшымта

Урыссы авыл жирлеге башлыгына
(кемнән)

Адресы:

ГАРИЗА

жәсәден

жирлектә урнашкан зиратның мактаулы участогында күмүне сорыйм

(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

19__ елда туган, "__" 20__ елда үлгән,

(казанышлар, бүләкләр, исемнәр, мәрхүмнәң аерым казанышлары курсәтергә)

Раслый торган документлар күчермәләре күшымта итеп бирелә.

Мәрхүмнәң ихтыярын башкаручы
(жирләү бурыйчын үз өстенә алган зат)

ИМЗА

" ____ " 20__ ел

КАРАР

жәсәден күмү рөхсәт ителә.

Жирлекнең башкарма комитет житәкчесе _____ :

М.У.

Урыссы авыл жирлеге
зиратларын карап тоту қагыйдәләренә
5 күшымта

Башкарма комитет житәкчесенә

_____ (кемнән)

Адресы:

_____

ГАРИЗА

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)
гәүдәсен күмүне сорыйм

_____ , 19_____ елда туган, үлгән кешене
(20_____ елда., в 20_____ елда күмелгән жирлекнең мактаулы кешеләре күмелгән урынга
күмергә рөхсәт бирүегезне сорыйм _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

туганлық мөнәсәбәтләре дәрәжәсе, жирләү өчен нигезләр

жирләнгән урын чикләрендә. Бу урында жирләнүгә өстенлекле хокуки булган башка
туганнары юк.

Раслаучы документларның күчермәләрен тапшырам.

Мәрхүмнең ихтыярын башкаручы
(жирләү бурыйын үз өстенә алган зат)

имза

" _____ " 20____ г.

КАРАП

_____ жәседен күмү рөхсәт ителә.

Жирлекнең башкарма комитет
житәкчесе _____

_____
М.У.